

Serviceplan för Hedemora kommun 2023-2026

Inledning

En godtagbar servicenivå är viktigt för att boende, föreningar, företag och besökare ska ha rimliga förutsättningar för att bo kvar, flytta till eller verka på landsbygden. Det regionala serviceprogrammets syfte är att bidra till en god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service för medborgare och näringsliv i alla Dalarnas bygder.

I Dalastrategin finns tre målområden som kopplar an till de olika dimensionerna av hållbarhet – miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Inom varje målområde finns beskrivet prioriteringar och positioner för 2030. Kommunen bidrar i sin lokala serviceplan framför allt till målområdet Ett sammanhållet Dalarna som handlar om att alla människor i Dalarna ska ges likvärdiga möjligheter att delta i samhällsutvecklingen. Naturligtvis ger detta också positiva avtryck på både miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Serviceplanens omfattning

Denna serviceplan har bäring på de avgränsningar som anges i det Regionala serviceprogrammet; dagligvaror, drivmedel, betaltjänster, paket (försändelser och ombud) och servicepunkter, men serviceplanen kan naturligtvis också inkluderas och samverka med övrig kommunal och ideell service. Målet är att människor och företag, oavsett var i kommunen, ska kunna bo och verka och erbjudas god servicenivå inom rimliga avstånd.

I denna serviceplan definieras landsbygden utifrån fem prioriterade orter; Stjärnsund, Långshyttan, Vikmanshyttan, Garpenberg och Smedby. Fokus ligger på den kommersiella servicen som är kopplad till den sista dagligvarubutiken på orten. Om sådan butik saknas kan en servicepunkt uppfylla praktisk funktion för myndigheter, kommun och företag samt naturligtvis fungera som en social mötesplats.

Syfte med serviceplanen

Syftet med serviceplanen är att den ska vara ett verktyg i kommunens planeringsarbete samt ge en helhetsbild av den tillgängliga kommersiella servicen som finns på landsbygden. En aktuell serviceplan är också en förutsättning för att Region Dalarna ska kunna ta eventuella beslut om ekonomiska stöd till lanthandel och servicepunkter, eller initiativ som syftar till att behålla den service som dessa kan erbjuda.

Viktigt att ha med sig under de kommande åren är den snabba utveckling, på alla plan, som sker i vår omvärld. De senaste årens händelser och utveckling med pandemi, förändrat omvärldsläge och inte minst den digitala utvecklingen, har förändrat många människors vanor och förutsättningar i både köpbeteenden och levnadsförhållanden. Det finns ingenting som pekar på att utvecklingen kommer att avstanna utan snarare gå ännu snabbare. Det är viktigt i de föränderliga förutsättningarna att också vara öppen för ny teknik och beteendemönster och nyttja dessa till positiva möjligheter för landsbygden.

Mål till 2026

Servicenivån ska vara sådan att den kan attrahera fler människor att bo, besöka och verka i kommunen. Att aktivt arbeta för att vidmakthålla och öka befolkningsunderlag så att nödvändig service därmed säkerställs. Det innebär att bland annat befintliga livsmedelsbutiker finns kvar, att befintlig service bibehålls och om möjligt utveckla service som saknas i de olika kommundelarna.

Hur nå målen?

- Samtliga fem orter ska bedömas som strategiska ur service- och försörjningssynpunkt.
- Att möjliggöra för lokala aktörer att delta i offentlig upphandling.
- Kommunen ska medverka vid lokala initiativ där synergieffekter kan uppnås via ett gemensamt utvecklingsarbete mellan föreningar, medborgare, organisationer och företag.
- Kommunen har utsedd tjänsteperson som är adjungerad i Kommunbygderådets styrelse där landsbygdsutveckling är i fokus.
- Kommunen ska medverka till utveckling av lokala servicepunkter som också kan fungera som mötesplats. Denna kan med fördel vara förlagd i den lokala butiken för att förstärka den kommersiella servicen, men som alternativ (där butik saknas) finnas i annan lämplig lokal.
- Kommunen ska ha kontinuerlig kontakt med de befintliga lanthandlare och servicepunkter som finns för att kunna agera möjliggörare, medhjälpare och/eller dörröppnare till andra myndigheter, organisationer och samarbetspartners.
- Kommunen ska medverka till att kommun- och länsgränser inte är ett hinder för att upprätthålla en god service på en rimlig nivå.

Prioriterade orter

Vikmanshyttan- ett högteknologiskt företagscentrum i gammal bruksmiljö

Den gamla bruksmiljön, illustrerad av bland annat Bruksmuséet och Norns Bruk med anor från 1600-talet, rymmer idag många företag. Flera med spetskompetens i sina branscher. I Vikmanshyttan finns också en inomhusarena för gokart och Nordens enda industriella stentryckeri. I det före detta Folkets Hus finns gym samt en simulatorhall för golf.

<i>Serviceutbud</i>	
Dagligvarubutik	Nej
Apoteksombud	Nej
Postombud	Nej
Paketutlämning	Nej
Systembolagsombud	Nej
Svenska Spel	Nej
ATG	Nej
Kontanhantering/betaltjänster	Nej
Kafébord	Nej
Aktiviteter i butik	Nej
<i>Annan kommersiell</i>	
Kafé	Nej
Restaurang	Ja
Hotell/ Vandrarhem/ B&B	Hotell
Drivmedel	Ja

Garpenberg- en levande gruvort med anor från 1300-talet

Idag bedrivs levande gruvverksamhet av Boliden AB vilken också är kommunens största privata arbetsgivare. Ortens näringsliv är starkt präglad av gruvan och ett stort antal entreprenörsföretag, både inom och utanför kommunen, är knutna till verksamheten. Norra Sveriges största herrgård, byggd 1801, räknas idag som ett slott och drivs numera som hotell.

I Garpenbergs skola finns klasserna F-6. Annaskolan och Dormsjöskolan är fristående skolor.

<i>Serviceutbud</i>	
Dagligvarubutik	Ja, minilivs
Apoteksombud	Nej
Postombud	Nej
Paketutlämning	Nej
Systembolagsombud	Nej
Svenska Spel	Nej
ATG	Nej
Kontanhantering/betaltjänster	Nej
Kafébord	Ja
Aktiviteter i butik	Ja
<i>Annan kommersiell</i>	
Kafé	Ja, sommartid

Restaurang	Ja
Hotell/ Vandrarhem/ B&B	Hotell och B&B
Drivmedel	Nej

Smedby med omnejd- en levande jordbruksbygd vid Dalälven

Bygden är en levande jordbruksbygd på båda sidor om Dalälven. Ortens näringsliv kännetecknas, förutom jord och skog, av mindre hantverks- och tjänsteföretag. Trakten har en aktiv idrottsförening och Smedby skola rymmer klasserna F-6.

<i>Serviceutbud</i>	
Dagligvarubutik	Ja
Apoteksombud	Ja
Postombud	Nej
Paketutlämning	Ja, Schenker
Systembolagsombud	Ja
Svenska Spel	Lotter
ATG	Nej
Kontanhantering/betaltjänster	Ja (kopplat till ICA-kortet)
Kafébord	Ja
Aktiviteter i butik	Ja
<i>Annan kommersiell</i>	
Kafé	Ja
Restaurang	Nej
Hotell/ Vandrarhem/ B&B	Nej
Drivmedel	Nej

Stjärnsund- idyllisk gammal bruksort med ett levande entreprenörliv

Polhem grundade 1699 Stjärnsunds Bruk och driften pågick fram till 1940-talet. Efter ett antal år av minskande befolkning vände det på 80-talet och nya invånare har tillfört nya verksamheter och idéer. Många mindre företag inom både tillverkning, tjänster och kultur kännetecknar idag bygden.

I Stjärnsund finns en förskola och närmaste grundskola finns i Långshyttan, Garpenberg respektive Smedby.

<i>Serviceutbud</i>	
Dagligvarubutik	Ja
Apoteksombud	Ja
Postombud	Ja
Paketutlämning	Ja, Postnord
Systembolagsombud	Ja
Svenska Spel	Ja
ATG	Nej
Kontanhantering/betaltjänster	Nej
Kafébord	Ja
Aktiviteter i butik	Ja
<i>Annan kommersiell</i>	

Kafé	Ja
Restaurang	Ja, sommartid
Hotell/ Vandrarhem/ B&B	B&B
Drivmedel	Nej

Långshyttan- ett unikt samhälle där järn- och stålhantering bedrivits i 600 år

Långshyttan är kommunens näst största ort. Järn- och ståltillverkning har bedrivits i århundraden och även träindustrin skapar många arbetstillfällen. Brukshotellet har också en lång historia och är i allra högsta grad fortfarande levande. Nya industrietableringar planeras.

I Långshyttan finns skola F-6.

<i>Serviceutbud</i>	
Dagligvarubutik	Ja
Apoteksombud	Ja
Postombud	Ja
Paketutlämning	Ja
Systembolagsombud	Ja
Svenska Spel	Ja
ATG	Ja
Kontanhantering/betaltjänster	Ja (kopplat till ICA-kortet)
Kafébord	Ja
Aktiviteter i butik	Ja
<i>Annan kommersiell</i>	
Kafé	Nej
Restaurang	Ja
Hotell/ Vandrarhem/ B&B	Hotell
Drivmedel	Ja